

Izhaja vsak delavnik popoldne

GENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in opravištv v Koparjevi ulici 5tev. 6 — Telefon uredništva 5tev. 59 — Telefon opravištva 5tev. 328

GENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Dr. A. Gosar:

Kapitalistični podjetnik

Za pravo umevanje kapitalizma, njegove dobe in njegovega duha je potrebno, da si nekoliko pobližje ogledamo njegovega glavnega nosilca in predstavnika — modernega kapitalističnega podjetnika.

Kakor že v predkapitalistični dobi razlikujemo lahko tudi med modernimi podjetniki po njihovem posebnem nagnenju in njihovih najizrazitejših sposobnostih razne vrste. Nekateri med njimi so predvsem trgovci, drugi so bolj špekulanti v strogem pomenu besede, v tretjih veje v prav znatni meri stari duh nekdanje zemljiške gospode, dočim je spet pri drugih ena najznačilnejših potez birokratska točnost in natančnost. Tudi prostih koristolovcev, ki izrabijo, če treba tudi proti vsem načelom smotrenega gospodarstva do skrajnosti vsako priliko, kjer se jim obeta trenuten dobiček, ne manjka med njimi.

Kljub vsem tem razlikam in posebnostim pa imajo vse najrazličnejše vrste modernih kapitalističnih podjetnikov vendarle mnogo skupnih karakterističnih potez.

Predvsem je treba poudariti, da v kapitalističnem gospodarskem sistemu ni več središče, okrog katerega se vse suče, človek z vsemi svojimi težavami, potrebami in zahtevami, marveč sta stopila na njegovo mesto podjetje in dobiček. Kakor se vse mišljenje in delovanje našega kmeta suče samo okrog njegovega posestva, kateremu žrtvuje če treba ne le udobnost življenja, marveč vse svoje sile in pogosto celo zdravje, prav tako hoče tudi moderni podjetnik, da njegovo podjetje prospera, on mora hoteti, da mu donaja dobiček. Brez dobička ni gospodarskega procvitavanja, in tudi najboljša tovarna, ki bi si pridobila s svojimi prvotnimi in cenimi izdelki svetovno slavo, pa bi trajno delala z izgubo, je v kapitalističnem smislu ponesrečeno podjetje, ki mora propasti.

V bistvu kapitalizma in v njegovem duhu leži, da mora vsako podjetje rasti in donasati vedno večji dobiček. Tudi če sam po sebi ne bi hotel, je moderni podjetnik največkrat primoran, da svoje podjetje širi in veča, ker bi sicer sleherni odlašanje pomenilo nazadovanje. Tako sili in priganja kapitalistični duh sam in po svojih posledicah k vedno novemu razvoju in napredku brez konca. Razširiti in povečati podjetje, to je pravzaprav geslo kapitalističnega podjetnika naše dobe in vse drugo mu je le sredstvo, da doseže ta svoj cilj.

Vsako kapitalistično podjetje je obenem tudi trgovsko podjetje. — Uspeh, ki ga more podjetnik v naši dobi pričakovati, postaja vedno bolj odvisen od njegovih trgovskih sposobnosti. Brez precejšnjega trgovskega znanja in brez primer-

nih spretnosti, ki so pri sklepanju raznih trgovskih pogodb nujno potrebne, mora v moderni dobi vsak količjak večji podjetnik propasti.

Naša doba zahteva dalje, da podjetnik špekulira. Čimbolj raste kako podjetje, tem večja postaja tudi potreba, da se njegov lastnik ali vodja spušča v špekulativne kupčije. Borzne kupčije so modernim kapitalističnim podjetjem potrebne, brez katere ne bi mogla obstojati, zlasti pa ne razvijati se.

Značilno za modernega kapitalističnega podjetnika — pod podjetnikom razumemo tu vedno le onega, ki podjetje dejansko vodi, ne pa morda kapitalista-delničarja, ki ni osebno udeležen pri vodstvu podjetja, marveč striže le kupone — je dalje to, da mora posvetiti in žrtvovati svojem u podjetju vse svoje sile in moči. Moderno gospodarsko življenje zahteva od človeka sploh, da dela neprimerno več, kot so n. pr. delali v predkapitalistični dobi. V prvi vrsti pa velja to za modernega kapitalističnega podjetnika. Ta je tedaj res kos svoji nalogi, ako se tako živi v svoje podjetje, da pozabi pri tem na ostalo življenje ter živi samo še svojim načrtom, kalkulacijam in špekulacijam. Od tod prikazen, da je moderni človek, zlasti pa moderni industrijalec, popolnoma otopel za kakršnekoli pojave duševnega življenja. V divjem boju za obstanek, za svoj in svojega podjetja napredek je izgubil ves smisel za človeško notranjost in njene potrebe. V njegovi duši se snujejo vedno le predstave o tovarnah in strojih, o velikih kupčijah, milijonih in milijardah itd., vse drugo pa mu je tuje in nepoznano.

Principi, ki vodijo modernega kapitalističnega podjetnika pri vsem njegovem delovanju, so zlasti: Predvsem skuša vse svoje gospodarstvo uravnati kolikor le mogoče smotreno, kakor zahtevajo to strogo gospodarska načela. Zani je vedno tisti način proizvodnje in prodaje najboljši, ki je obenem tudi najbolj gospodarski, pa naj si bo v kakem drugem, n. pr. v socialnem ali moralnem pogledu še tako kvarljiv in škodljiv. Ne straši pa se tudi ne velikih gospodarskih žrtev, samo da uvede v svoj obrat novo popolnejšo in bolj praktično metodo produkcije.

Moderni kapitalistični podjetnik proizvaja vedno le za prodajo, za trg; svojo produkcijo uravnava samo po tem, kaj se lažje in z večjim dobičkom proda. Zato mu ni mar, da so njegovi izdelki slabi, ali celo neporabni, zanj je merodajno edino le, ali se dajo z dobičkom prodati. Ako se da n. pr. z izdelovanjem slabih, ničvrednih čevljev več zaslužiti kot z dobrimi, tedaj bi moderni podjetnik grešil proti enemu izmed osnovnih kapitalističnih pravil, če bi res izdeloval dobro, trpežno blago. S tem v zvezi je tudi nadaljno načelo, po katerem ravna kapitalistični podjetnik, da namreč ne dela po naročilu, marveč da si sam

poišče odjemalcev in da jim skuša na razne načine vsiliti svoje blago. Zato je tudi glavna njegova težnja poveniti izdelke kolikor le mogoče ter jim dati prikupljivo obliko ali druge vabljive lastnosti.

Iz vseh teh načel, po katerih se ravna moderni kapitalistični podjetnik, je razvidno, da mora, zvest duhu, ki v njem kraljuje, zahtevati zase in za svoje podjetje kar največjo svobodo in prostost. Nič naj bi ga ne oviralo v njegovem divjem

tekmovanju z drugimi podjetniki, nobeni predpisi, glede produkcije same na sebi, glede delavskega varstva in delavskih plač, nobene določbe glede prodaje itd. Svoboden in brezobziren boj za dobiček je njegov vzor in ideal. V tem boju mora zmagati močnejši nad slabjšim ter tako potisniti v stran vse premo kapitalistične in zato neljube konkurente, potem bo dosegel kapitalizem svoj cilj — podjarmil si bo ves svet in usuznjil si slehernega poedinca.

Jugoslovanski fašisti napadli opozicijske poslance.

Split, 3. maja. (Izv.) Poslanci zemljoradniškega kluba Franič, Vrsalović in Lovričević so potovali v Split, da bi tam imeli javno zborovanje. Na potu pa so bili

napadani in ranjeni. Napadalci so prijeli. Podrobnosti še niso znane, vendar pa se trdi, da so napad izvršili demokratiški fašisti.

Francija mobilizira proti Nemčiji.

LDU Pariz, 2. maja. (Havas.) Takoj po svojem povratku s seje vrhovnega sveta ob 21.34 je Briand vojnomu ministru Barthouju brzojavil, naj nemudoma izda povelje za vpoklic letnika 1919. Z ozirom na to naročilo je vojni minister sklenil, vpoklicati letnik 1919 z individualnimi povelji.

Vsakdo, ki je prejel povelje, se mora podati v svoj mobilizacijski okraj, ki ga predpisuje mobilizacijsko povelje. Vpoklicani se takoj opremijo in oborože. Uvrščeni bodo v dopolnilne oddelke, ki so namenjeni za rensko armado.

Rekonstrukcija vlade.

Begrad, 3. maja. (Izv.) V političnih krogih se govori, da bodo seje konstituante odložene, dokler se Pašičev kabinet ne rekonstruira. Gre v prvi vrsti za vojno in zunanje ministrstvo. Minister zunanjih del postane najbrže Velizar Janković, doslej minister saobračaja, katerega kandiduro forsira predvsem N. Pašić. Glede ministrstva za vojno in mornarico pa še ni ničesar gotovega. V parlamentarnih krogih obstaja močna struja, ki zahteva, da to ministrstvo prevzame kak parlamentarec. Gotovo pa je, da bodo proti temu nastopili vojaški krogi. Dalje bodo dobili demokrati še eno ministrstvo, da se s tem izenači število radikalnih in demokratičnih ministrov. O vsem tem bo padla konečna odločitev, ko se vrnejo odsotni ministri v Belgrad.

LDU Belgrad, 2. maja. (ZNU) Vprašanje izpopolnitve mesta vojnega ministra je odloženo do povratka odsotnih ministrov. V političnih krogih prevladujeta za sedaj dve struji. Prva struja se zavzema za to, naj bi se imenovala za vojnega ministra civilna oseba iz vrst parlamenta, med tem ko se zavzema druga struja za to, naj postane vojni minister zopet bivši minister general Hadžić.

Belgrad, 3. maja. (Izv.) Predsednik konstituante dr. Ribar je odpoval v notranjost Srbije, kjer bo imel več političnih shodov. Obiskal bo mesta Niš, Kragujevac, Kumanovo i. dr.

Stavka v Šleziji.

LDU Katowice, 2. maja. (Wolff) Po došedanjih poročilih stavka kakih 80 odstotkov rudarjev gornje-šlezkega industrijskega ozemlja. Od 240.000 delavcev jih ne dela 190.000.

USTAVNI ODESK.

LDU Belgrad, 3. maja. (ZNU) Po sporazumu med predsednikom ustavotvorne skupščine dr. Ribarjem in predsednikom ustavnega odseka dr. Ninčičem se vrši prihodnji sestanek ustavnega odseka v soboto 7. t. m. Na tem sestanku se bodo pretresali dodatni izpreminjalni predlogi vsaj za prvi odelek ustave tako, da bi se moglo takoj po glasovanju o načelni strani ustavnega načrta preiti v podrobno debato.

AMERIKA IN MIROVNA POGODBA.

LDU Pariz, 2. maja. (Dun. KU.) »New York Herald« priobčuje besedilo Knoxove resolucije, ki jo je sprejel ameriški senat. Resolucija obsega štiri točke: Prve tri se bavijo z vzpostavo miru z Nemčijo, a četrta točka trdi, da se razveljavlja sklep kongresa z dne 7. dec. 1917, s katerim so Zedinjene države bivši Avstro-Ogrski naznanile, da se nahajajo z njo v vojnem stanju. S tem je vojno stanje končano in morejo se začeti pogajanja z nasledstvenimi državami, da se vzpostavijo prijateljske

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

Narava je vsejala v srce te reve seme kreposti, ki mu ni bilo dano, da bi dozorilo. Nauki nesreče niso vedno zdravilni — včasih omilijo in izboljšajo, ravno tako pogosto pa zakrknajo in ugonobijo. Ako menimo, da ravna usoda z nami trše kot z drugimi okoli nas, in v naših dejanjih ne priznamo enake trdote, kaj radi smatramo svet kot svojega sovražnika, da postanemo neobčutni, da se borimo zoper boljše del v nas in se vdamo temnejšim strastem, ki jih zavest nepravilnosti tako izlahka goji. Zarana je bila prodana v sužnjost, izročena umazanemu delodajalcu, in ko je izpremenila svoje mesto, je to njeno usodo še bolj zagrenilo; tako so bila njena nežnejša čustva, po naravi preobilna v njenem dobrem sreču, kmalu učinena. Njen čut za dobro in slabo ji je zmedla strast, ki se ji je tako blazno vdala, in celo njeno dušo so prevevala silna čustva, ki so ji prevzela vso dušo, ko so se izpremenila v ljubezen.

Preteklo je dokaj časa; rahle stopinje so stopile v sobo, kjer se je Nidija še vedno vdajala svojemu temačnemu razmišljanju.

»Oj, hvala neumrjočim bogovom!« je rekla Julija, »vrnila sem se, zapustila sem

ono grozno votlino; pojdi, Nidija, takoj odideve!«

Šele v nosilnici je Julija zopet izpregovorila.

»Oj!« je rekla trepetajoč, »tak prizor! Taki strašni zagovori! In ta mrtvaški obraz tiste starke! Ampak ne govori o tem! Dobila sem pijačo — ona jamči za učinek. Moja tekunica bo iznenada brez pomena v njegovih očeh, in jaz, jaz edina bom Glavkova boginja!«

»Glavka!« je vzkliknila Nidija.

»Da! Izpočetka, dekle, sem ti res rekla, da ni Atenec, ki ga ljubim — pa glej, sedaj, ko ti lahko dodobra zaupam, ti lahko povem — lepi Grk je v resnici tisti!«

Medtem je Nidija zadobila zopet oblast nad seboj; neka misel ji je šinila v glavo: spala je v Julijini sobi, ali se ne bi

mogla polastiti te pijače?

Dospeli ste do Dijomedove hiše ter odšli v Julijine sobe, kjer jih je čakala večerja.

»Pij, Nidija, mraz te mora biti; zrak je bil prav mrzel nocoj; moja kri je kakor led.«

Nidija je brez obotavljanja pila globoke požirke dišavnega vina.

»Ti imaš tisto pijačo,« je rekla Nidija; »naj jo vzamem malo v roke — kako majhna je steklenica! Kakšne barve pa je pijača?«

»Čista kot kristal,« je odvrnila Julija, ko jo je vzela zopet nazaj; »ne bi je mogla razločiti od vode. In čarovnica mi zatrjuje, da je brez okusa. Čeprav je steklenica majhna, zadostuje za zvestobo enega življenja; vlije se jo lahko v vsako tekočino, in Glavk bo samo po učinku spoznal, kaj je izpil.«

»Prav tako je videti kakor ta voda?«

»Da, iskri se in brez barve je kakor ta. Kako svetla je videti! Sam izvleček iz rose izpod mesečine je. Svitla reč! Kako svetliš skozi kristalno vazo na moje nade!«

»Kako je pa zaprta?«

»Z enim majhnim zamaškom — odstrani ga — Tekočina je brez duha. Čudno, da naj ta stvar, ki se ne oglašča do nobenega čuta, potem vse obvlada!«

»Ali je učinek trenuten?«

»Po navadi — ampak včasih nekaj ur zaostane.«

»Oj, kako prijetna je ta dišavak je Nidija iznenada vzkliknila, ko je vzela z mize majhno steklenico in se sklanjala nad njeno dišečo vsebino.

»Res, misliš? V steklenico so vdelani dragulji precejšnje vrednosti — ti, večeraj nisi hotela vzeti zapestnice, ali hočeš to steklenico?«

»Take dišave, kakor je le-ta, bi morale biti, da bi človeka, ki ne vidi, spominjale na velikodušno Julijo. Da bi steklenica ne bila tako dragocena —«

»Oj, imam še tisočkrat bolj dragocene; vzemi jo, dete!«

Nidija se je priklonila v znak hvaležnosti in vtaknila steklenico v nedrje.

»Pa ima pijača enak učinek, najsi jo poda kdorkoli hoče?«

»Da bi jo Glavku podala najgrša babnica pod solnce, je njena moč taka, da bi se mu videla lepa kakor nobena druga.«

Razgreta po vinu in povrjnjeni dobri volji je bila Julija sedaj silno vesela in živa; smejala se je na ves glas, govorila o stotero rečeh — in šele ko se je noč že daleč proti jutru nagnila, je poklicala sužnje in se sklekla.

Ko so odšli, je rekla Nidija:

»Ne morem pripustiti, da bi mi ta svetla pijača prešla izpred oči, dokler ne pride ura za njeno vporabo. Leži pod mojo blazino, svitli duh, in navdaj me s srečnimi sanjami!«

razmere in trgovinski odnosi med Zedinjenimi državami ter narodi bivše avstro-ogrške monarhije.

Politični dogodki.

Pod katastrofom. Kadar je človek ponizan in razžaljen, blekne marsikaj, kar bi si v hladnem razpoloženju dvakrat premislil. Tako se je zgodilo staremu ljubljanskemu liberalnemu glasilu »Slov. Narodu«, ko si je v uvodniku 1. t. m. dalo duška nad porazom demokratov pri občinskih volitvah v mestih. Tu se z vsem žolčem obrača proti tistim svojim somišljenikom, ki iz same lenobe in strankarske mlačnosti niso šli volit in so tako povečali poraz stranke. Pri tem je razgnevljenemu člankarju ušlo v pero to-le javno priznanje: »Ljudje, ki jim je bila naša stranka pripravila toplo gnezdo, so danes najhujši kričalci v nam nasprotnih strankah, vkljub temu, da so bili dobili svojo pozicijo največ vsled protekcije, ki je daleč presega njihove zmožnosti in sposobnosti.« Demokratje tu črno na bellem priznavajo, da so uganjali na državni račun, to je na račun vseh davkoplačevalcev najgroš korupcijo, da so svojo službeno oblast in strankarski vpliv zlorabljali v to, da so na dobro plačana mesta spravljali svoje kreature, ki za dotična mesta niti sposobnosti niso imeli! Ni čuda, da se naša uprava tako hitro balkanizira! A najlepše še-le pride. »Narod« namreč napoveduje, da se bo vsa ta koritarska politika vršila še dalje, samo z eno omejitvijo: na podlagi posebnega strankarskega katastra. Tako-le piše »Narod«: »Krajevne organizacije naj izdelajo natančen kataster o vseh, ki so volili našo stranko — nobena volitev ni tako tajna, da bi se tega vsaj približno ne dalo izračunati — in o vseh, ki so ostali doma. Dotični imenik je predložiti našim poslancem, našim ministrom in drugim predstaviteljem. Kadar jim potem pride trkat na vrata prosilec proseč intervencije in usluge, tedaj naj predvsem iz imenika konstatirajo, jeli vreden, da se zanj stori le korak.« To je pa le preveč. Ne samo poslanci, ampak celo »ministri in drugi predstavitelji« bodo delili ugodnosti in dobrote na državni račun le tistim, ki bodo vpisani v demokratičnem strankarskem katastru! Naka, gospoda, tako daleč pa jugoslovanska javnost le še ni padla — tudi pod sedanjim režimom še ne — da ne bi odklanjala takih izjav. Že zaradi zunanjega sveta moramo izjaviti: Ni še tako gnilo v državi Danski in demokratični kataster je prazno strašilo, ki se ga ne boje niti demokratični vrabci.

Dr. Karel Triller odstopil. Sinočnji »Slov. Narod« prinaša naslednjo notico: »Dosedanji ljubljanski podžupan dr. Karel Triller nam sporoča, da mu njegovo zdravstveno stanje žal ne dopušča nadaljnjega delovanja v občinskem svetu in da mora vsled tega odložiti mandat, katerega mu je stranka pri volitvi dne 26. m. m. vnovič poverila. Iz istega razloga je že prej v

Tako rekoč je položila steklenico pod svojo blazino. Silovito je Nidiji srce utripalo.

»Kako to, da piješ tisto nemešano vodo, Nidija? Vzemi rajši vino.«

»Mrzlico imam,« je odvrnilo slepo dekle, »in voda me hladi — steklenico si postavim zraven postelje, voda krepa v teh poletnih nočeh, ko nam noče pasti rosa spanja na ustnice. Zala Julija, zapusti ti me moram prav zarana — tako veli Jona — mogoče še predno se zbudiš; zaradi tega sprejmi že sedaj moje čestitke.«

Nato sta legli vsaka na svojo posteljo in Julija je utrujena od razburjenja onega dne kmalu zaspala; čuječi Tesalki pa so nemirne, žgoče misli rojile po glavi. Poslušala je mirno Julijino dihanje in njeno uho, vajeno najrahljših glasov, je kmalu spoznalo, da je njena tovarišica trdno spala.

»Sedaj mi stoj na strani, Venera!« je rekla tiho.

Tihoma je vstala, zliila dišavo iz podarovane steklenice po miramornatih tleh — skrbno izplaknila steklenico nekolikokrat z vodo, ki je stala poleg nje, nato pa se je izlahka priplazila k Julijini postelji — noč je bila zanjo kakor dan — potisnila je trepetajočo roko pod blazino in je vzela

strankinem načelstvu odklonil tudi kandidato za mesto župana. Na njegovo mesto vstopi v občinski svet prvi izvoljeni namestnik inspektor južne železnice g. Fran Planinšek. — Tako je odletel zopet močan steber liberalne stranke. Kakor poročajo, tudi dr. Ravnihar noče sprejeti kandidature za župana, vsled česar se vedno pogosteje čuje ime dr. Puca.

Tržič. Dan za dnevom preobrača kozolce po »Napreju« znani dopisun iz meščanske šole. Obgrizel je kar po vrsti razne somišljenike SLS. Dvomimo, da mu bodo ti napadi utrdili njegov stolček, ki se je po njegovi krivdi že precej omajal. Ni je danes v Tržiču in okolici bolj obsovražene osebe ne samo pri SLS temveč tudi pri nasprotnih kot je g. »Napreju« dopisnik. S svojimi dopisi smeši najbolj sebe. Človek, ki ima mesečno štiri do pet tisoč kron plače, govori o lačnem želodcu! To svojo bogato plačo, ki znaša letno do 50 tisoč kron in ki je večja kot jo ima skupaj po šest župnikov, naj razdeli med delavce pa bo veliko delavskih želodcev sitih.

»Doli Jugoslavija!« Pod tem naslovom priobčuje radikalna novosadska »Zastava« nov članek proti nazivu »Jugoslavija« za našo državo. Med drugim piše: »To ime in ta beseda ne pomeni v našem narodnem jeziku ničesar; ta skovanka je narajena po napotku še pokojne monarhije v Zagrebu; s tem imenom je zvezano vse tisto, kar se je ti zadnji dve leti napravilo zla in nesreče v tej naši državi, in to ime, za katerim se po velikem delu krije vse tisto, kar je nenarodno in črno-žolto, to ime in ta naziv je za nas žalitev.« — To je srbski mentalitet. Čudno je le to, da isti Srbi, ki nočejo niti skupnega imena, hočejo na vsak način centralizem, ki vse drugače nego golo ime posega v življenje posameznih plemen. Pa seveda Jugoslavija ni srbska — kakor tudi ni hrvatska ali slovenska — centralizem s sedežem v Belgradu pa je zdravo srbski. Srbi bi morali uvideti, da če je zanje že ime Jugoslavija nesprejemljivo, mora biti Hrvatom in Slovencem toliko bolj nesprejemljiv centralizem. Temelem tega spoznanja bi se potem mnogo lažje sporazumeli.

Nemška železničarska zveza na Češkem izključila komuniste. Na državni konferenci nemških železničarjev na Češko-slovaškem je bil s 76 proti 10 glasovom sprejet sklep, da se smatra vsak član, ki bi hotel delati v zmislu tretje internacionale, kot iz stranke izključen.

Dnevni dogodki.

4 milijone posojila je deželna vlada dovolila najeti deželnim elektrarnam za razširjenje omrežja elektrarne na Završnici.

Na Golniku so umrli zaporedoma na jetiki sledeči invalidi: Ivan Hragolnik iz Celja, Anton Rome iz D. M. v Polju, Anton Turk iz Polhovca gradca, jurist Boris Kukar iz Ljubljane.

pijačo. Julija se ni zganila, njena sapa je redovito pahljala vroča lica slepega dekleta. Nidija je zatem odprla steklenico, zliła njuno vsebino v svojo steklenico, ki je bila dovolj velika, nato pa je zopet napolnila prvo z ono čisto vodo, ki je Julija o njej rekla, da ji je tako podobna ter je položila steklenico na njeno mesto pod blazino nazaj. Zatem se je splazila v svojo posteljo in je čakala — s kakšnimi mislimi! — svitajočega se dne.

Solnce je všlo — Julija je še vedno spala — Nidija se je brez hrušča napravila, vtaknila svoj zaklad skrbno v nedrje, vzela palico in se požurila, da zapusti hišo.

Vratar Medon jo je prijazno pozdravil, ko je stopala po stopnicah navzdol, ki so vodile dol na ulico; ona ga pa ni slišala, tako zmeden je bil njen duh v vrtincu burnih misli — vsaka misel strast! Občutila je čisti jutranji zrak na svojih licih, a ji ni hladil vroče krvi.

»Glavk,« je zamrmrala, »vsi ljubavni čari najhujše čarovnije bi ne mogli narediti, da bi me ti tako ljubil kakor jaz ljubim tebe — Jona! — oj, proč s premišljanjem! Proč s kesanjem! Glavk! Moja usoda je v tvojem nasmehljaju, in tvoja! O upanje! O, radost! — Tvoja usoda je v teh-le rokah!«

Predsednik stanovanjskega urada v Mariboru podpolkovnik Vidmar je odstopil. Na njegovo mesto je Ribnikar imenoval prof. Voglarja.

Razpisano mesto upravitelja za državno posestvo »Belje« v Baranji. Pisarna generalne direkcije državnih dobrar (finančno ministarstvo) v Belgradu je razpisala mesto upravitelja za državno posestvo Belje v Baranji (bivše posestvo nadvojvode Friderika). Prošnje morajo prisliti vložiti najkasneje do 15. maja 1921 pri navedenem oblastvu. Ta razpis je pravzaprav nepotreben, ker je samo formalen. Gospod Tone Kristan ima zagotovilo že v žepu.

Kužne bolezni na italijanskih parnikih. Glasom obvestila ministrstva za vnanje zadeve se je na italijanskih ladjah, ki vozijo med Italijo in Severno Ameriko, pojavilo nekoliko primerov kužnih bolezni. Amerikanska sanitetna oblastva postavljajo zato vse potnike, ki prihajajo z italijanskimi ladjami iz italijanskih pristanišč, pod najmanj desettedensko karanteno. Italijanski izseljeniški inspektorat je zato prepovedal vsem parobrodnim društvom sprejemanje tujih potnikov v Ameriko. Kdor želi potovati v Severno Ameriko, mora torej potovati preko pristanišč drugih zapadnih držav. Brezposelnost delavcev v Ameriki traja, kakor poročajo naš konzulat, še nadalje.

Tiskarska napaka. V včerajšnji številki bi moralo v poročilu o proslavi 1. majnika v Ljutomeru stati, da so bili obdarovani z vsoto 500 K in ne z vsoto po 500 K. — »Samostojna polomija« pa se ni zgodila v Cvenu pri Ljutomeru, temveč v Gonjski cerkvi.

Klasifikacija na ljudskih šolah. Poverjeništvu za uk in bogočastje je odredilo, da se bo klasifikacija v ljudskih šolah vršila po nastopnih predpisanih redih: a) za vedenje: 1. popolnoma pravilno, 2. pravilno, 3. manj pravilno, 4. nepravilno; b) za pridnost: 1. prav dobro, 2. dobro, 3. zadostno, 4. nezadostno; c) za napredek: 1. prav dobro, 2. dobro, 3. zadostno, 4. nezadostno; č) za zunanjo obliko pismenih izdelkov: 1. prav lično, 2. lično, 3. manj lično, 4. površno. Izkazi o šolskem napredku se bodo delili otrokom koncem 5. in 10. šolskega meseca.

Novi načrti arhitekta prof. Plečnika. Prof. Plečnik v Pragi, ki ga štejejo med največje moderne arhitekta, izdeluje sedaj načrte za obnovo praškega gradu. Ko bo to delo dovršil, se namerava prof. Plečnik naseliti v Ljubljani. Tako poročajo praški listi.

Vrižnikom odvzeli telefon. V Bratislavi (Požun) so v zmislu navodil poštnega ministrstva odvzeli telefon vsem trdkam in osebam, ki so imele opraviti z verižniškim uradom. Doslej so vzeli telefon sedmim kavarnam, dvema restavracijama, petim mesarjem, osmim delikatesnim trgovinam in več trgovcem.

Napredek« pri sežiganju mrličev. Pristaše sežiganja mrličev je zadela vesela novica: Namesto s koksom bodo sežigali sedaj mrliče s — smolo, kar bo znatno cenejše. Za vsakega mrliča je bilo treba doslej 500—400 kg koksa, ki je stal 100 — 125 švicarskih frankov. Sedaj bo zadostovalo približno 200 kg smole, ki jo proizvajajo plinarne in ki stane samo 55 švicarskih frankov. Kdor hoče tedaj po smrti na vsak način v ogenj, je lahko potolažen, za primerno nizko ceno si bo lahko že na tem svetu privoščil smolo, ki bi ga drugače čakala šele na onem.

Časnikarji in socialno zavarovanje na Češko-slovaškem. Češko-slovaški ministrski predsednik Černy je v navzčnosti ministrov za pravosodje, socialno skrbstvo in šolstvo obljubil deputaciji češko-slovaških časnikarjev, da se bo vlada v okviru socialnega zavarovanja ozirala na posebne potrebe in razmere časniškarskega stanu in jih vpoštevala.

Ponesrečen krojaški štrajk. V Zagrebu so že dolgo časa štrajkali krojaški pomočniki. Zahtevali so 45% zvišanje plač, delodajalci so ponujali 10%. Te dni so delodajalci sklenili, da pozovejo pomočnike za 2. maj na delo. Kdor se pozivu odzove, dobi za 10% zvišano mezdno, kdor ne pride, dobi nazaj svojo delavsko knjižico. Ker se je del pomočnikov uklonil, je smatrati štrajk kot končan. Krojaški pomočniki dobe poslej po 701 K — preje 638 K tedenske plače. To je spričo zagrebške draginje bore malo.

Nove ruske učne knjige. Listi priobčujejo naslednje brezzično brzozjavno poročilo iz Moskve: »Ljudski komisariat za literaturo je izdal smernice za sestavo novih učnih knjig. Po teh smernicah bodo vse nove šolske knjige proste vseh bajnih bitij in mitoloških oblik, ako pa jih bodo navajale, jih morajo jasno označiti kot tvorbe dcmišljije. Ravno tako se morajo iz zgodovine iztebiti vsi carji in kralji ali pa se morajo pokazati v njih pravi podobi.« Potemtakem nameravajo ruski komunisti iz šolskih knjig iztebiti Boga in vsako versko misel. Iz srca ruskega naroda ga pač ne bodo iztebili.

Poskušena lovska tatvina. Ivan Šebalj in Matija Troha iz Prezida na Hrvatskem sta 14. marca letos hodila v gozdu Čebulovec pri Ložu, da ustrelija kako divjačino. Šebalj je bil obsojen za to na 8, Troha pa na 9 dni zapore.

Ljubljanski dogodki.

Ij Poročil se je g. Fr. Snoj, elektro-monter južne železnice, z gđc. Josipino Avbeljevo iz Motnika. Bog daj srečo! Ij Ruski vjetniki, 70 po številu, so se pripeljali v Ljubljano. Med njimi je 37 Kranjcev, ostali so Hrvatje.

Ij 20 milijonsko posojilo mestne občine za razne naprave je deželna vlada odobrila.

Ij Gostaščina, določena z naredbo dež. vlade z dne 5. maja 1920, se podaljša do konca aprila 1922.

Ij Umrli so v Ljubljani: Milena Pečnik, hči postrežnice, 10 mesecev. — Stanko Zolotar, kurjačev sin, 2 leti. — S. Marija Boleslava Založnik, usmiljenka, 26 let. — Milenka Novak, čevljarjeva hči, 9 mesecev. — Marija Rožanc, vdova varnostnega stražnika, 73 let. — Apolonija Burger, posestnica, 78 let. — Gregor Seliškar, hiralac, 85 let. — Marija Derčar, hiralca, 76 let. — Marija Leben, kočarjeva hči, 15 let. — Drago Mišek, sin pekoveškega pomočnika, 10 tednov. — Franciška Praprotnik, kočarjeva žena, 45 let. — Danica Šuffaj, narednikova hči, 9 mesecev. — Jurij Mihalič, mag. komisar v p., 80 let. — Neža Zorman, hišnica, 54 let. — Marija Kejzar, dničarica, hiralca, 34 let.

Ij Ujel se je Alojzij Dovjak 1. t. m., ko je prenočeval v nekem hotelu. Ko je policijski nadzornik nadzoroval tuje, je uljudno povabil seboj Lojzeta Dovjaka iz Podkrajnika, katerega je želelo dobiti ljubljansko deželno sodišče že 1. 1919, ker je obdolžen tatvine.

d Šentjakobski Orel ima danes ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih fantovski večer. Bratje, udeležite se ga polnoštevilno!

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.
Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v New York. — Vozne listke in zavedna pojasnila izdaja edino koncesionirana potovalna pisarna

Ivan Kraker
v Ljubljani,
Gospodarska (Marije Terezijske)
cesta 13 (h. olize).

Prvovrstna

Es-ka
kolesa

Najfinejše predvono
kvalitetno biago.

J. Gorec, Ljubljana
Sospovetska cesta 14

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z o. z. v LJUBLJANI.

Marijin trg št. 8.

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

Wolfova ulica št. 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323, Telefon št. 54.

Brzozjavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Sprejemna hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4 1/2 %

čistih brez odbitka. Izvenljubljski vlagatelji dobe poštne položnice.

Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi.

Hranilne vloge z odpovednim rokom se plačujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 K.

Jamstvena glavnicca 2 in pol milijona kron.

Izdala čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.